

Karel Vaca, Sladký život, filmový plagát, 1963

Karel Vaca, RoGoPaG, filmový plagát, 1963

V roku 1962 mal Andy Warhol svoju prvú samostatnú výstavu v Los Angeles, na ktorej sa predstavil so svojimi plechovkami Campbellovej polievky - neskôr zobrazil aj Coca-Colu alebo Marlin Monroe. Zrodil sa vtedy výtvarným umením zprostředkovaný ironický – alebo možno skôr neironický kult zboží, mladší príbuzný kultu osobnosti.

Kult osobnosti, ani insignie moci alebo konsumu českým výtvarníkom nikdy neboli veľmi blízky. Dokonca aj v oblasti filmového plakátu od 60tých rokov až do roku 1989 tvoria portréty hercov skôr výnimku. Zadavatelia objednávok na plakáty z Ustřední půjčovni filmu si to nevižadovali. A tak Vaca na príklad vo svojom medzitým možno najslávnejšom českom povojnovom plagáte Sladký život zobrazil hlavnú postavu citátom Podobizni vznešené mladé dámy z polovici 15. storočia podľa Domenica Veneziana. (Tento chronický známy portrét v profile, je hojne citovaný Jiřím Kolářom alebo Jiřím Anderlem.) Dlhý obnažený krk, tvár, vlasy a pokrývku hlavy –obraz vznešenosti nad brokátom odevenou hrud'ou - vyrezal Vaca z celku kompozície a nahradil ho bielou „prázdnu“ plochou do ktorej vlepil smrtihlava, krásni akcent červené rtú. Tuto tvár doslova oživil malým výrezom z čiernobielej fotky ukazujúcu nos, oko a trochu čela. Skrýva sa za tým slávna sexbomba Anita Ekberg.

Kombináciou renesančného obrazu predstaviteľkyne najlepšej spoločnosti s atributom smrti a fotografickým citátom z dobového ale bezčasového filmu vytvoril Vaca poetický výtvarný ekvivalent k uštepáčnemu zobrazeniu spoločnosti 50tých rokov talianskym režisérom Federicom Fellinim.

Pracoval Vaca v Sladkom živote skôr so skrytými, v prvom rade imagináciu podnecujúcimi motívmy, siahol v plakáte pre italský film RoGoPaG, „kritický pohľad do života problémú dnešnej doby“ síce k stejnej výtvarnej reči montáže fotografických celkov ale tentokrát s jednoznačne drastickou výpoveďou.

Ako predlohu si vybral Snímanie z Kríža od holandského maliara Rogiera van der Weydena. Slávny obraz vznikol asi v stejnej dobe ako Venezianov portrét. O jeho výnimočnosti vypovedá aj fakt, že ho španielsky kráľ Philipp II. neskôr vlastnil. Bol kamarátom svojho dvorného maliara Velazqueza a veľký sberateľ Titiana a Rubensa. Mal najlepšiu erudíciu a vkus a bol pri tomto obraze dotčen výrazmi bolesťou naplnených tvári a postojov figúr. Ale kto by nebol? Vaca použil detail z čiernobielej reprodukcie obrazu ukazujúci mŕtve telo Christa, ktorého podchytáva pod pazuchu svojou pravou rukou Jozef z Arimatie. Jeho hlava je dojemnou charakterovou štúdiou tohoto christovho učedníka. Svedčí o duševnej veľkosti celého diela. Vaca postavu Christa vyrezal a nechal ju s výnimkou rúcha zasa „prázdnu“ – bielu a anonymnu, čím zdôraznil a zovšeobecnil utrpenie.

Ako päť na oko vsadil Vaca do tohoto čiernobieleho obrazu bolesti farebnú konzervu Del Monte – Golden Corn (aj tejto značke sa Warhol venoval), obložené chlebíčky, víno, tortu.

Kristusové telo slúži ako prestretý bieli stôl. Tento strašný kontrast zodpovedá aj scéne z Pasoliniho filmu La Ricotta, na ktorú plakát naväzuje: Počas natáčania filmu o živote Krista zomre na kríži chudobný, hľadom poznamenaný kompars, ktorý sa prežral príliš rýchlo zhltnutým kusom syra v momente, keď sa na mieste točenia filmu pripravuje pre lepšiu spoločnosť veľkolepá hostina. Pasolini svojim sarkastickým dielom nastavil zrkadlo kapitalistickej spoločnosti a Vaca ho preložil do svojského kontrastu medzi európskym kultúrnym a morálnym dedičstvom a ikonami rodiaceho sa pop-artu, lesklým svetom novodobej reklamy a konzumu.

Vaca bol hlavným povoláním maliar, žiak Emila Filli, spolužiak. Známy je svojými abstraktnými lyrickými obrazmi malovanými s výnimočným koloristickým citom.